

Nővérke, kérem...

Maradjak, menjek?

3. „Ápolónő akarok lenni” — határozza el a kislány, s talán még életében sem lépte át egyetlen kórház, klinika küszöbét sem. Az iskolai oktatás, a kórházi gyakorlatok során, amikor már megtörtént a többszöri találkozás is a beteggel, bizony kiderül, ez a hivatás emberszeretetet is követel ugyan, sokat, de még több szakmai tudást. És kemény munkát. A betegek pedig nem mindíg hálásak — elkeseredettek és türelmetlenek is.

Csak ugródeszka?

Kik akarnak ápolónők lenni? — Erre a kérdésre ad először választ a szociológiai felmérés, amelyet a Kossuth Zsuzsanna Egészségügyi Szakiskola 317 hallgatója körében végeztek a tanszék dolgozói. A későbbi egészségügyi munka szempontjából nem mindegy, hogy milyen családi környezetből, milyen hatásokra vonzódnak ehhez a pályához a diákok.

A megkérdezett hallgatók csaknem fele munkás, 28 százaléka parasztszármazású. Értelmiségi és alkalmazott szülők gyermekei nemigen választják ezt a hivatást. Ennek szinte következménye, hogy csaknem 56 százaléuk faluról jött, másik nagy részük szegedi, vagy a megye más nagyobb városában élt. Mi készítheti a falusi lányokat ilyen nagy számban arra, hogy ebbe az iskolába jelentkezzenek? Választásukat „a betegben való segíteni akarás”-sal indokolták, akárcsak a városi gyerekek zöme. Csakhogy közülük sokan ugródeszkanak tekintik ezt a munkát, alapsmeretekre, gyakorlatra akarnak szert tenni, mielőtt valahol — főleg az orvostudományi egyetemen — továbbtanulnak. Rájuk — 10 százalék — nem számíthat sokáig a szakma, legfeljebb 1-2 évig.

A legközömbösebb az a réteg, amelyek minden különösebb elhivatottság nélkül kerültek az iskolába, szinte szükségmegoldásból. Alig akad egy-kettő, aki „menet közben” csak beleszer munkájába.

Közülük kerülnek ki később elsősorban azok, akik búcsút intenek a betegágyaknak. Ingatagságuk nem kis

veszélyt rejt magában, hiszen a hallgatóknak több mint 17 százalékát teszik ki.

Szentől szembe a betegekkel

Hogy ki, meddig akar a pályán maradni, az jelzi a hallgatóknak a képzésről és a gyakorlati munkáról alkotott véleményét is. Hiszen az iskolában és a kórházban szerzett tapasztalatok formálják a jövőjükről kialakult elképzelésüket. Azok közül, akiket a segíteni akarás vezérelt erre a pályára, alig több mint hét százaléka, már csak egy évet akar ápolónőként dolgozni az iskola befejezése után, csaknem 60 százalékuk ennél többet, és csupán egynevegyedik akar innen nyugdíjba menni. Biztosan tehát csak rájuk lehet számítani.

A gyerekek fejlődésére, változó értékítéleteire világtanának azok a válaszok, amelyeket arra a kérdésre adtak: „mi tetszik az ápolónői munkában”? Bizonyos tapasztalatok, a betegekkel kapcsolatos élmények birtokában már kevesebben (45 százalék) jelölték meg a segíteni akarást, mint a pályaválasztáskor. Néhányan a változatoságban, az önállóságban, és egész kevesen a tiszta környezetben látják a munka szépségét. Alig akad, aki az erkölcsi megbecsülést vagy a munkakörülményeket pozitívan értékelné. Sőt figyelmeztető az a tény is, hogy a megkérdezettek csaknem 40 százaléka nem is választott erre a kérdésre. Még többen hagyták üresen azt a rubrikát, amelybe azt kellett volna beírniuk, mi az, ami az ápolónői munkában nem tetszik. Mindebből arra lehet következtetni, hogy a képzés és a gyakorlat során olyan kontaktusba kerültek a hallgatók a beteggel, a betegséggel, amely megváltoztatta idealizált elképzeléseiket a fehér köpenyről, és a tiszta kórteremről, de még a hálás betegről is.

Maradok, nem maradok a pályán? — a kérdést a tanulói tapasztalatai eldönthetik. Erősen befolyásolja a választ az is, hogy a hivatástudattal jelentkező hallgató szakmai és gyakorlati érdeklődését, igényeit ki-

elégítette-e az iskola. A megkérdezettek fele erre igennel válaszolt tanulmányi befejezése után, volt azonban 18 százalék, amely a gyakorlati részzel elégedetlen, 9,5 százalék pedig mindkettővel. Gondjaik vannak a fiataloknak a munkahelyeken a beilleszkedéssel, ezt is kiderítette a fölmérés. Elenyészőn kevesen tartották abszolút jónak a lehetőségeket. Amellett, hogy megállapították, általában kollektív szellem uralkodik az osztályokon, előfordul, hogy nem segítenek egymásnak az ápolónők, nem törődik egyik a másikkal, sőt türelmetlenek, ingerlékenyek.

Hát megint csak ide jutottunk: ingerlékenyek, idegesek. Azok a nővérek, akiket gondoskodást, megnyugvást, simogatást vár a sokszor igen súlyos beteg.

Marasztaló intézkedések

Az ápolónők körében végzett szociológiai vizsgálat ezzel nem ért véget. A kutatók továbbra is figyelemmel kísérik a megkérdezett hallgatók életét: miként sikerült beilleszkedniük a munkahelyi közösségbe, kitartanak-e választott hivatásuk mellett, vagy valamilyen okból lemondanak egykori álmuokról: az elesett, beteg emberen való segítségről. Jó néhány ilyen okra már felhívták a figyelmet a dolgozatok készítői. Szándékuk, akárcsak az erről szóló cikkeknek — az, hogy az elvádlásra készítő okok ismeretében minél több marasztaló intézkedés szükségessé.

A munkahely, a szakszervezet is le tudna venni valamit ápolónői válláról, ami nem is annyira pénz, inkább ötletesség és szervezés kérdése.

Tenni bármit lehet — és kell is — annak érdekében, hogy ez a szép, tiszteletre méltó hivatás irigylésre is méltó legyen. Egyet azonban semmiképpen nem engedhetünk: azt, hogy tétlenül nézzük, amint a képzett ápolónők serege magukra hagyja az ágyban fekvő betegeket. Ellenét mond ez a társadalmunkat jellemző humanizmusnak, de ezért nem az ápolónők marasztalhatók el. Elvégre megintcsak humanizmusból — nem lehet elvárni tőlük, hogy hivatástudatuk miatt lemondjanak családjáról, gyerekeiről, pihenésről, művelődésről, saját egészségükről. Ha valaki áldozata szakmájának, aligha tudja kedvvel, szeretettel művelni.

Megérett az idő arra, hogy a legilletékesebbek asztalhoz üljenek, és rendezzék sorsukat. Akkor bátran kérhetjük: „nővérke, maradjon”.

Chikán Ágnes

Ságvár-ista-sikerek

Az országos középiskolai tanulmányi versenyen ragyogó eredményt ért el a JATE szegedi Ságvári Endre gyakorlati gimnáziumának tanulója. A budapesti Fazekas Mihály gyakorlati gimnázium után a szegediek hozták el a legtöbb helyezést. Így azt is lehet mondani, hogy a legsikeresebb vidéki gimnázium, amely szerepelt ezen a versenyen. Fizikából Bérczi Tamás (IV/D), a negyedik, Mészáros János (IV/D) a tizedik, kémiaiából Kószó Katalin (IV/A) a negyedik, Abraham Imre (III/D) az ötödik, biológiaiából Keresztes Margit (IV/A) a kilencedik, oroszból Csizsár

Tanácskozás a környezetvédelemről

A környezetvédelem aktuális kérdéseiről, nemzetközi helyzetéről, gazdasági és politikai összefüggéseiről rendezett tudományos tanácskozást tegnap az Országos Béketanács bizottsága és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa elnökségének környezetvédelmi munkaközössége a HNF Belgrád rakparti székházában.

A tanácskozáson — amely része a béke és barátsági hónap eseménysorozatának — dr. Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese tartott vitaindító előadást. Elmondotta, hogy az emberiséget foglalkoztató nagy problémák, a háború és a béke kérdése, a népesedés és az élelmiszerellátás mellett jövőnkkel illetően egyre nagyobb hangsúlyt kap a környezet szennyeződésének megakadályozása. Közismert, hogy az ezredforduló táján a világ lakosságának száma eléri a hatmilliárdot. A demográfiai nyomás kényszerítő hatást fejt ki a termelés fokozására, és az élelmiszergyártás gyors ütemű fokozására. Ez egyben azt is jelenti, hogy elkerülhetetlenül számolnunk kell a környezet bizonyos fokú rombolásával, s szembe kell néznünk azzal a kihívással, hogy ez a romlás az emberiség alapvető életfeltételeit is fenyegetheti. E veszély mértéke csökkenthető, a romlás folyamatát lassítani lehet, de ez korántsem jelenti azt, hogy a környezetvédelem problémáit rövid időn belül meg tudjuk oldani.

A tanácskozás résztvevői hangsúlyozták, hogy a környezetvédelem kérdésének súlya, jelentősége a jövőben tovább növekszik, és egyre inkább összefonódik a nyersanyagok — az energia- és az élelmiszer-előállítás — konkrét programjaival. Mindez megköveteli, hogy a környezetvédelem közgazdasági problémáival az eddigieknél bővebben és konkrétan foglalkozzanak a szakértők,

Hétköznapiak

Ki a naiv?

A November 7. művelődési központ nagy plakátokon öles betűkkel hirdeti városunk Szegeden, hogy a Magyar Naiv Festők című sorozatban megrendezi Benedek Péter „Paraszt-naiv festő” kiállítását. A járókelő meghökken az idézett szöveg láttán, mert nem tudja eldönteni, hogy a November 7. művelődési központ plakátja szerint

parasztnak naiv-e a festő, avagy festőnek.

Gondoljuk, a sorozat címéből, hogy az utóbbi az igaz, azaz Benedek Péter festőnek naiv és az ő érdeme, ezért is fordult feléje az érdeklődés. Más kérdés, hogy a plakát szövegének megfogalmazói öles betűkkel hirdetik saját naivságukat.

Vikend

vagy munkanap?

A Délmagyarországi MÉH Nyersanyaghasznosító Vállalat szegedi, Damjanich utcai telepén szombatonként is kellene árusítani legalábbis fél műszakban. Erről így tudott a szegedi központban Mayer Tibor mb. igazgató is, amíg tapasztalatunkról nem tájékoztattuk. Történt, hogy szombaton kora reggel mintegy huszonöt-harminc-an álltak sorba — nyitásra várva — a vásárlók, közöttük többen vidékiek, akik szerettek volna a haszonvasak között böngészni, azokból vásárolni. A telepnek hétkor kellett nyitnia, 9 órakor azonban elfogyott a türelmük a sorbanállóknak, és telefonál-

ni akartak a közelből, információkat kérni a szombati nyitvatartásról.

A szomszédos cégnél köztük velük, hogy a haszonvastelep dolgozói szabad szombatot tartanak, az ajtón viszont lint volt a tábla a nyitásról és a zárásról. Érdeklődésünkre Mayer Tibor mb. igazgató arról tájékoztatót, hogy a kérdéses napon a telepvezető mulasztást követett el, nem helyezte ki az ajtóra a zárvatartási táblát. Ez az apró figyelmetlenség sok vásárlónak okozott bosszúságot. Reméljük, máskor a telepen nem tévesztik össze a szabad szombatot a nyitvatartási idővel.

L. F.

Korrózióálló acélok

Mintegy négy milliárd forintra becsülik hazánkban évente a korrózió által okozott veszteségeket. A különböző acélfajták korrózióját a nedvesség és a levegőszennyezettség befolyásolja, a kéndioxid tartalmú gázok pedig jelentősen meggyorsítják.

A Vasipari Kutató Intézzel együttműködve az OZDI Kohászati Üzemekben 1968-ban kezdték meg a réz, nikkel, króm és foszfortartalmú korrózióálló acélok

akísérleteket. Az úgynevezett korrozóálló acélok tulajdonsága, hogy azokon évek alatt olyan komplex vegyületeket tartalmazó rozsdareteg képződik, amely a további korróziós folyamatot lassítja, majd megállítja.

Az OZDI Kohászati Üzemekben 1975-ben csaknem nyolcezer tonna időjárásálló korrozóálló acélt gyártás alatt tartanak, amelyből már több mint kétezer tonnát elkészítettek (MTI)

Forgalomkorlátozás a gyermeknapon

A nemzetközi gyermeknapon, május 25-én, vasárnap délelőtt 9.30-tól 12 óráig a forgalom zavartalan lebonyolítása miatt a Széchenyi teret lezárják. Így a 44, 60, 61, 70, 70/A, 70/Y és 71 számú autóbusszjáratok végállomása a múzeum lesz, a buszok a vízügyi igazgatóság előtt indulnak és a Hungária körül fordulnak. Az 50-es számú vonal autóbusszjáraiban ebben az időpontban az alábbi vonalakon közlekednek: Szeged-állomás—Bécsi körút—SZTK Rendelőintézet—Lenin körút—Dózsa György

utca—Közúti híd—Székelysor—Újszeged—vasútállomás és vissza. A Tiszántúlról érkező és a Tiszántúlról induló helyközi és távolsági járatok 9.30-tól 12 óráig az alábbi vonalakon közlekednek: Közúti híd—Dózsa György utca—Lenin körút—Madách utca—Nagykörút—Marx tér és vissza.

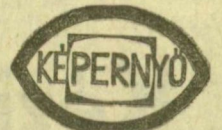
Május 24-én, szombaton délután 1 óráig parkolási tilalom lesz a Széchenyi tér nyugati (a városi tanács előtti oldalán), valamint a Klauzál tér egész területén.

Földgázvezeték Ajkáról Győrbe

Győrt rövidesen bekapcsolják az országos földgázhálózatba. A földgáz Ajkáról érkezik a Rába partjára, 70 kilométer hosszú, 400 milliméter átmérőjű távvezetéknek. A vezeték több szá-

kaszban építik, s az már elérte Győr határát. Az év végén a fogyasztásba elsőnek bekapcsolt győriek már használhatják a földgázt. A távvezeték leágazást építenek Pápara,

Embersirató

„Hány ilyen Csernyikné ül a széksorokban?” — kérdezte magától H. Barta Lajos drámájának Katona József színházi előadásán a szerep megformálója, Kohut Magda. Jogosan az Embersirató is megtörtént események alapul, de talán valóban mindannyian tudnánk példákat sorolni, hogyan vezetett tragédiához az a történelmi, családi és személyes okokra visszavezethető emberi magatartás, amelyet általánosan és röviden így jellemezhetnénk: az alkal-

mazkodóképesség végletes és végzetes hiánya.

Szükséges hangsúlyozni, hogy sem a hasonló esetek többségében, sem H. Barta Lajos drámájában nem egyszerűen jellemhibáról, a személyiség „veleszületett” vonásáról van szó. A tévéfilm feldolgozott darab egyik erénye, mely történelmi és emberismeretről tanulságos megoldása, hogy ezt aláhúzottan érzékelteti. Csernyik (Koncz Gábor) és a család tragédiája éppen azért olyan megrázó, döbbenetes hatású, mert pontról pontra végigkísérhetjük, miérett és hogyan válik ez az életre teremtett, egészséges ösztönű ember önmaga, mások, az élet szíves ellenségévé. A folyamat érzékletes és pontos bemutatásához a megfelelő formát is meg kellett találni az elsősírmű rendezőnek, Rémiás Gyulának. A dráma színpadi változata ugyanis az özvegyasszony Csernyikné monológja volt. Rémiás a filmhez, és a némiképp megváltoztatott, más hangsúlyú mondanivalóhoz objektívebb határási formát keresett. A monodráma nyilván, óhatatlanul, az asszony nézőpontjából, sokkal szubjektívebben látta az említett folyamatot. Míg a határozottan filmes megoldással (nemcsak az özvegy emlékei elevenednek meg a fil-

men, hanem olyan események is, amelyek történetek az asszony nem volt jelen) plasztikusabbak a Csernyik magatartását meghatározó okok is, e magatartás megállíthatatlan, tragikus következményei is.

A film pontosan mutatja meg, milyen az a jól körülhatárolható élethelyzet, amelybe a dráma főszereplője beleszületett. Ezeket a tanyákon valóban nincs semmi fontosabb a birkáknál, a Csernyik egész életében képtelen megszabadulni attól a világszemlélettől, amely a felnőtt kort is meghatározó életkorában kormányozott mindent és mindenkit körülötte. Körülbelül valamennyien így vagyunk, a birkák ezer más dologgal vagy ideával behelyettesíthetők. Pap Éva nagyon sokat segíthetett a rendezőnek, hogy törekvése megvalósuljon. Némely jelenetben szótlanúsága, bezárt arca többet mondott a roppant belső kínról, mint bármennyi szó. A feleségnek meg tűrni segíthetett, hogy valamennyire értette a történetet, a fiú (Hegedűs Géza f. h.) azonban már teljesen más világ. Még annyi időre sem érezzük bűnösnek apja halálában, míg a bilincs a kezén van. Az emberhalálért senki élő nem felelős ebben a drámában.

S. E.